

Na podlagi 45. člena Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/2005 z dne 10. 3. 2005) je Združenje fizioterapevtov Slovenije skladno z 8. in 13. členom Statuta na Skupščini, dne 3.2.2017 sprejelo

Kodeks etike fizioterapevtov

1. etično načelo: Spoštovanje pravic in dostojanstva vsakega posameznika

Fizioterapevt spoštuje pravice in dostojanstvo vseh posameznikov.

Vsak, ki potrebuje fizioterapevtsko obravnavo, ima pravico do nje, ne glede na starost, spol, raso, narodnost, veroizpoved, etnično pripadnost, socialni položaj, spolno usmerjenost, zmanjšano zmožnost, zdravstveno stanje ali politično prepričanje.

Fizioterapevt mora zagotoviti, da imajo pacienti/uporabniki pravico do:

- najvišje kakovosti fizioterapevtske obravnave;
- informacij o fizioterapevtski obravnavi, ki mora biti podana razumljivo in natančno;
- dajanja soglasja ob polni obveščenosti;
- zaupnosti in zasebnosti;
- dostopa do svojih fizioterapevtskih podatkov;
- zdravstvene vzgoje in promocije zdravja;
- izbire, kdo jih bo, če bo treba, zastopal.

2. etično načelo: Ravnanje po zakonih in pravih fizioterapevtske prakse v državi, v kateri dela

Fizioterapevt ravna skladno z zakoni in pravilniki, ki urejajo fizioterapevtsko prakso v Sloveniji.

Fizioterapevt mora razumeti zakone in pravilnike, ki regulirajo fizioterapevtsko prakso. Pravico ima odkloniti zdravljenje ali drugo ukrepanje, kadar po njegovem strokovnem mnenju neka obravnavo ni v najboljšem interesu za pacienta/uporabnika.

Fizioterapevt ima pravico priporočiti fizioterapevtsko obravnavo za pacienta/uporabnika, če meni, da bo z njo pridobil, vendar nanjo še ni bil napoten.

3. etično načelo: Sprejemanje odgovornosti za pravilno presojo pri delu

Fizioterapevt sprejema odgovornost za pravilno presojo pri delu.

Fizioterapevt je v mejah strokovne usposobljenosti pri svojem delu neodvisen in avtonomen. Sprejema neodvisne odločitve v okviru izvajanja fizioterapevtske obravnave, za katero ima znanje in spretnosti.

Fizioterapevt opravi pri vsakem pacientu/uporabniku strokovno usmerjen pregled oziroma ocenjevanje, na podlagi katerega lahko postavi fizioterapevtsko diagnozo. Ob upoštevanju diagnoze in drugih pomembnih podatkov o pacientu/uporabniku in njegovih ciljnih fizioterapevt naredi načrt obravnave in izvajanja fizioterapevtskih postopkov. Ko so pri pacientu cilji fizioterapevtske obravnave doseženi ali ko nadaljnjih izboljšanj ni pričakovati, mora fizioterapevt s tem pacienta/uporabnika seznaniti in končati obravnavo. Kadar diagnoza ni jasna ali potrebna obravnavo ni—kompetenca fizioterapevtske prakse, mora fizioterapevt s tem pacienta/uporabnika seznaniti in ga usmeriti k ustreznemu drugemu zdravstvenemu delavcu.

Fizioterapevt ne odreja drugim zdravstvenim delavcem in zdravstvenim sodelavcem dejavnosti, ki zahtevajo spretnosti, znanje in presojo, ki so poklicna kompetenca -fizioterapevta.

Če je pacienta/uporabnika na fizioterapijo napotil zdravnik in predpisani postopki po presoji fizioterapevta niso primerni, se mora fizioterapevt o tem posvetovati z zdravnikom, ki je pacienta napotil.

Fizioterapevt ima pravico pričakovati sodelovanje svojih sodelavcev fizioterapevtov.

4. etično načelo: Zagotavljanje poštene, odgovorne in strokovne obravnave

Fizioterapevt mora zagotavljati pošteno, odgovorno in strokovno obravnavo.

Fizioterapevt naj:

- zagotavlja, da je njegovo vedenje in ravnanje ves čas strokovno;
- izvaja primerno, za posameznega pacienta/uporabnika specifično fizioterapevtsko obravnavo, skladno s pacientovimi/uporabnikovimi cilji;
- zagotovi, da pacient/uporabnik razume naravo obravnave, ki jo prejema, še posebej predvidene finančne stroške in porabo časa;
- izvaja neprekinjen in načrtovan program strokovnega razvoja, ki je namenjen ohranjanju in izboljšanju strokovnega znanja in spretnosti;
- ustrezno hrani pacientovo/uporabnikovo dokumentacijo, ki omogoča učinkovito vrednotenje njegove obravnave in vrednotenje fizioterapevtovega dela;
- ne razkriva podatkov o pacientu/uporabniku tretji osebi brez njegove predhodne seznanitve in soglasja, razen če je tako razkritje podatkov zakonsko določeno;
- sodeluje pri strokovni oceni kolegov in drugih oblikah vrednotenja prakse, katerih izsledki ne smejo biti razkriti tretji osebi brez soglasja ocenjevanega fizioterapevta;
- hrani podatke za spremljanje fizioterapevtske dejavnosti in na podlagi medsebojnega sporazuma omogoči uporabo podatkov predstavnikom drugih institucij;
- ne dovoli zlorabe svoje dejavnosti.

Etična načela, ki urejajo fizioterapevtsko prakso, morajo imeti prednost pred poslovno prakso ali zaposlovalno politiko. Če pride do takih nesoglasij, mora fizioterapevt narediti vse, da jih reši. Če je treba, se posvetuje z Združenjem fizioterapevtov Slovenije.

5. etično načelo: Izvajanje kakovostne fizioterapevtske obravnave

Fizioterapevt je zavezan k izvajanju kakovostne obravnave.

Fizioterapevt naj:

- upošteva trenutno veljavne standarde za fizioterapevtsko prakso, na podlagi katerih vrednoti svoje delovanje;
- se udeležuje neprekinjenega strokovnega razvoja, da bi povečeval temeljno znanje in pridobival novega;
- upošteva izsledke raziskav, na podlagi katerih izboljša obravnavo pacientov in opravljanje fizioterapevtske dejavnosti;
- spremlja najboljše dosegljive dokaze in jih uporablja v praksi;
- zagovarja kakovostno formalno izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje.

Fizioterapevt pri opravljanju raziskovalnega dela:

- se ravna po vseh veljavnih pravilih o biomedicinskih raziskavah na človeku, kadar je potrebno pridobi mnenje pristojne etične komisije;
- pridobi pisno izjavo preiskovancev o zavestni in svobodni privolitvi za sodelovanje v raziskavi;
- varuje zaupnost osebnih podatkov posameznika;
- ščiti posameznikovo varnost in blaginjo – zagotoviti prednost pričakovanih koristi pred tveganjem za zdravje in ga seznaniti s koristmi in tveganji;
- ne sodeluje pri prevarah ali plagiatstvu;
- razkrije morebitno nasprotje interesov (npr. finančno ali /so/lastniško povezanost z naročnikom raziskave, dobaviteljem ipd.) in primerno navede plačnike oziroma pokrovitelje;
- prijavi kršitve pravil pristojnim organom;
- izsledke svojih raziskav odkrito deli, še posebej z objavljanjem v strokovnih revijah in na konferencah ob upoštevanju etičnih smernic objavljanja rezultatov raziskav.

Fizioterapevt v vlogi delodajalca naj:

- zagotavlja, da so zaposleni ustrezno strokovno usposobljeni, skladno z zakonsko podlago;
- pri izvajanju fizioterapevtske dejavnosti upošteva veljavna načela in poslovne prakse s

- posebnim poudarkom na primernih standardih vodenja in ravnanja z ljudmi;
- zagotavlja primeren razvoj pravilnikov in postopkov ter njihovega udejanjanja in nadzora;
- zagotavlja ustrezno vrednotenje in strokovni nadzor fizioterapevske prakse;
- omogoča dovolj priložnosti za strokovno izobraževanje/izpopolnjevanje in osebni razvoj zaposlenih, glede na oceno predvidenih koristi.

- za lažje odločanje o uporabi fizioterapevtskih storitev obvešča javnost o naravi dela in posreduje verodostojne informacije o svoji dejavnosti;
- lahko oglašuje svojo dejavnost;
- ne širi neresničnih, lažnih, zavajajočih, varljivih, krivičnih ali senzacionalnih trditev ali izjav;
- uporablja naslove, ki korektno opisujejo njegovo strokovno usposobljenost.

6. etično načelo: Prejemanje pravičnega in poštenega plačila za svoje delo

Fizioterapevt je upravičen do pravičnega in poštenega plačila za svoje delo.

Fizioterapevti naj:

- zagotavljajo, da višina njihovega plačila temelji na prevladujočih razmerah na trgu;
- zagotavljajo, da njihova fizioterapevska obravnava opravičuje višino plačila;
- zagotavljajo, kolikor je mogoče, da nadomestila plačnikov s strani tretje osebe odražajo in so v skladu z dobro prakso (plačniki s strani tretje osebe naj v nobenem primeru ne nadzirajo ali omejujejo področja fizioterapevske dejavnosti ali zavirajo pravico fizioterapevtov do plačila za delo);
- zagotavljajo, da osebna korist ne vpliva na njihovo delo;
- zagotavljajo dobre poslovne odnose z dobavitelji, oskrbovalci in drugimi zastopniki.

7. etično načelo: Dajanje točnih podatkov pacientom/uporabnikom, drugim predstavnikom in javnosti o fizioterapiji in izvajanju fizioterapevske dejavnosti

Fizioterapevt zagotavlja točne podatke pacientom/uporabnikom, drugim predstavnikom in javnosti o fizioterapiji in izvajanju fizioterapevske dejavnosti.

Fizioterapevt:

- za obveščanje o fizioterapevtski dejavnosti sodeluje v izobraževalnih programih za javnost;

8. etično načelo: Prispevanje k načrtovanju in razvoju dejavnosti, ki odraža zdravstvene potrebe družbe

Fizioterapevt je zavezan delovati v smeri zagotavljanja pravice do zdravstvenih storitev za vsakega posameznika.

Fizioterapevt prispeva k načrtovanju in razvoju dejavnosti, ki odraža zdravstvene potrebe družbe.

Fizioterapevt je dolžan in obvezan sodelovati pri načrtovanju take fizioterapevske dejavnosti, ki zagotavlja optimalno zdravje družbe.

Glosarij

Kodeks poklicnega ravnanja/vedenja: etična pravila in načela, ki so obvezni del poklicne prakse. Lahko jih uveljavi fizioterapevska stroka ali so del nacionalne zakonodaje.

Etika: načela primerne ravnanja na določenih področjih človekovega življenja.

Izjava o zavestni in svobodni privolitvi oziroma soglasje ob polni obveščenosti: odločitev za sodelovanje pri ocenjevanju, obravnavi ali v raziskavi, pridobljena od posameznika, ki je sposoben dati soglasje, ki je prejel potrebne informacije, pravilno razumel informacije o sodelovanju in ki se je po razmisleku odločil za sodelovanje brez napeljevanja ustrahovanja ali prisile. Izjava o zavestni in svobodni privolitvi temelji na načelu, da se posameznik svobodno odloči za sodelovanje pri ocenjevanju, obravnavi ali v raziskavi. Ščiti posameznikovo svobodo do izbire in upošteva njegovo avtonomijo. Za

pridobitev te izjave za ocenjevanje, obravnavo ali sodelovanje v raziskavi morajo biti posamezniki seznanjeni z vsemi možnimi in verjetnimi tveganji, koristmi in verjetnimi izidi obravnave. Pri tem je treba upoštevati posameznikovo starost ter čustveno in kognitivno sposobnost za veljavno soglasje ob polni obveščenosti.

Regulacija poklica: skupek zakonov, pravil in direktiv, ki jih je določil organ za sprejemanje zakonodaje in ki urejajo področje fizioterapevtske dejavnosti. Uredbe so lahko tudi v obliki samouredb, ki jih določi Združenje fizioterapevtov Slovenije.

Prevedeno in prirejeno po: World Confederation for Physical Therapy. Policy Statement: Ethical responsibilities of physical therapists and WCPT members. London, UK: WCPT, 2015:
http://www.wcpt.org/sites/wcpt.org/files/files/PS_Ethical_Principles_Sept2011.pdf